

Skupna izjava Koalicije za čezmejno vodno sodelovanje ob Konferenci ZN o vodi 2023

Čezmejne vode sestavljajo 60 odstotkov svetovnih sladkovodnih tokov. Od njih so odvisne več kot tri milijarde ljudi. Sodelovanje na področju čezmejnih površinskih in podzemnih voda je zato bistveno za spodbujanje trajnostnega gospodarskega razvoja, zdravja ljudi in okolja, biotske raznovrstnosti, podnebnih ukrepov in odpornosti, za zmanjševanje tveganja nesreč ter spodbujanje miru.

Učinkovito in trajnostno čezmejno vodno sodelovanje lahko pospeši regionalno povezovanje, spodbuja sodelovanje na drugih področjih ali gradi trajnostni mir. Če takega sodelovanja ni, v najboljšem primeru upravljamo vire, v najslabšem pa se lahko povečajo tveganja, ki lahko pripomorejo k destabilizaciji družb in ogrožajo varnost.

Kot kaže spremljanje kazalnika 6.5.2 ciljev trajnostnega razvoja, sodelovanje v večini čezmejnih povodij ni ustrezno za spopadanje s prihodnjimi izzivi, napredek pa je prepočasen.

Zato se je več kot 40 držav, regionalnih povezav in mednarodnih organizacij, mednarodnih finančnih institucij, nevladnih organizacij, akademskih in raziskovalnih središč odločilo združiti moči v okviru Koalicije za čezmejno vodno sodelovanje, da bi ohranili in pospešili čezmejno sodelovanje na področju voda.

Skupaj pozivamo k odločnejšim svetovnim prizadevanjem na tem področju. Več ukrepov potrebujemo zlasti zato, da:

- bi bolje izrabili gospodarske, družbene, okoljske in politične koristi čezmejnega sodelovanja ter na njihovi podlagi razvili trajnostno in odporno sodelovanje ter odpravili ozka grla za doseganje vzajemno koristnih rezultatov, ki presegajo zgolj področje vode;
- bi ustvarili spodbudno pravno, politično in institucionalno okolje ter gospodarske, finančne in politične spodbude za čezmejno in medsektorsko sodelovanje v zvezi s čezmejnimi površinskimi in podzemnimi vodami od izvira do morja;
- bi izboljšali okvir upravljanja za čezmejno vodno sodelovanje z razvojem ali krepitvijo sporazumov med obrežnimi državami, ki se odzivajo na spreminjajoče se pritiske, kot so podnebne spremembe, z vzpostavitvijo ter povečanjem vpliva in učinkovitosti obstoječih organizacij za povodja in vodonosnike ter po potrebi s spodbujanjem pristopa h konvenciji ZN o vodah iz leta 1992 in konvenciji ZN o vodotokih iz leta 1997 in njune uporabe ter uporabe osnutkov členov zakona, ki ureja čezmejne vodonosnike;
- bi krepili znanstveno in informacijsko podlago za odločanje z boljšim povezovanjem tehnike in politike, krepitvijo hidrometeoroloških mrež za spremljanje, podpiranjem pridobivanja podatkov, informacij in znanja ter s sprejetjem politike odprtih podatkov in izmenjave informacij;
- bi povečali zmogljivosti na vseh ravneh za celostno, trajnostno in vključujoče upravljanje skupnih vodnih virov s povečanjem izobraževanja in usposabljanja ter s tehnično pomočjo in izmenjavo najboljših praks;
- bi povečali mednarodno in državno financiranje čezmejnega vodnega sodelovanja, krepili finančno odpornost organizacij čezmejnih povodij ter povečali javne in zasebne naložbe v čezmejna povodja, ki združujejo regionalne in državne koristi, kot so naložbe v skupne naložbene načrte, skupno infrastrukturo in rešitve, ki temeljijo na naravi.

Člani koalicije smo predložili zaveze, ki podpirajo navedene potrebe, in spodbudili druge, da storijo enako. Odločeni smo izkoristiti svoje zmogljivosti in strokovno znanje, da bi pospešili napredek pri čezmejnem vodnem sodelovanju.

Koalicija za čezmejno vodno sodelovanje je raznolika koalicija sodelujočih z več deležniki, ki jo sestavljajo te države: Čile, Dominikanska republika, Estonija, Finska, Francija, Irak, Kazahstan, Madžarska, Maroko, Namibija, Nemčija, Nizozemska, Panama, Senegal, Slovenija, Švica in Uganda, Evropska unija kot organizacija za regionalno povezovanje ter te organizacije: ESCWA, Svetovni sklad za okolje (GEF), Medameriška razvojna banka (IaDB), Organizacija ameriških držav (OAS), UNCDF, UNDP, UNECE, UNEP, UNESCO, Svetovna banka, Centro Regional para la Gestión de Aguas Subterráneas en América Latina y el Caribe (CeReGAS), EcoPeace Bližnji vzhod, Ženevsko vodno središče, Svetovno partnerstvo za vodo (GWP), Mednarodni center za ocenjevanje virov podzemne vode (IGRAC), IHE Inštitut za izobraževanje o vodi v Delftu, Mednarodna mreža rečnih organizacij (INBO), IUCN, Mednarodni inštitut za vode v Stockholmu (SIWI), Univerza v Kinšasi, Center za vodno diplomacijo/Jordanska univerza za znanost in tehnologijo.